

Wij hadden den naam van den auteur niet genoemd, deden dit met opzet niet, alleen het blad. Maar nu komt De Vonk van Schiedam ons een verwijt maken dat wij hem fragmentarisch geciteerd hebben, en niet het geheele stuk dat hij schreef, en hij verzoekt dringend dit alsnog te doen.

Wij zien geen reden om dit te doen, en hebben daartoe ook geen behoefte, zien er ook de noodzakelijkheid niet van in. Onze kritiek betrof ditmaal niet de theorie of het stelsel dat het doen van deze vraag uitsluit, maar het ongelukkige voorbeeld van de dienstmaagd die Petrus verraadde, van de ancilla diaboli, die instrument des duivels was, en waarmede de trouwe prediker vergeleken werd, die in het midden der gemeente een ernstige vraag neerlegt. En voorts het gewagen van religieuze harakiri.

Vervolgens:

Over de vraag zelve, n.l. over het stellen van die vraag in verband met ernstige Verbondsprediking, hoopen wij afzonderlijk te schrijven. Hier betreft het de aloude onderscheiding dat het iets anders is in het Verbond of van het Verbond te zijn, omdat niet alles Israël is wat uit Israël is, en... omdat genade geen erfgoed is.

In terugslag op De Vonks eerste woorden (zie „Ref.“, bl. 407, kolom 3, onderaan) merkt Dr A. Kuyper op:

Dit raakt een persoonlijk element. De Vonk memoreert dat ik over het Verbond wel eens iets gezegd en geschreven heb dat niet altijd aan een ieder welgevallig is geweest. O zeker, ook in zake de verbondaleer zijn verschillende beschouwingen en gedachten, niet alleen nu, maar ook vroeger was dat zoo. Maar als ik ooit iets „onwelgevalligs“ geschreven heb in den trant van ancilla diaboli, of religieuze harakiri voor zelfonderzoek, De Vonk moge mij dat zeggen.

En ten slotte, De Vonk spreekt van een terechtwijzing, die ik zou ontvangen hebben. Had hij maar in eens gezegd waarop hij doelde, nu moet ik min of meer raden. Ik vermoed dat hij het oog heeft op een klacht destijds ter Synode ingebracht over de wedergeboorte van Paulus. Als dat zoo is, dan moge De Vonk leeren onderscheid te maken tusschen een „klacht“ en een „terechtwijzing“, want de Synode heeft die klacht ongegrond bevonden.

De „concretiseerende“ (I) brochure V der N. S. B.

Indertijd betoogden we, dat de befaamde brochure III der N. S. B. — met haar onchristelijke leerstellingen — wel „vervallen verklaard“ was, doch dat dit met geen mogelijkheid als daad van bekeering kon worden aangezien. Ik gaf de gronden aan voor dit gevoelen. Sinds heeft men een vijfde brochure gegeven, waarin enkele nogal vrome zinneljes staan: „een oliedrop op de wateren“ — ik moet er al weer aan denken.

In „Geref. Kb. Zwolle“ schrijft v. W.:

Wij zouden bij 't lezen der vrome vijfde brochure der N.S.B. haast geneigd zijn te denken aan de woorden van Mussert's grooten voorganger Mussolini:

„Wij spelen op alle snaren van de lier: wij spelen van godsdienst, zoowel als van geweld, van kunst evenzeer als van politiek.“

Wat beteekent toch die belijdenis van de souvereiniteit Gods in den mond van de N.S.B.?

De belijdenis, die nu plotseling heet te behooren tot het diepste wezen van het Nat. Socialisme in Nederland?

Als we brochure IV opslaan, om te weten te komen, wat voor godsdienstige ideeën de N.S.B. heeft, (behalve wat we reeds citeerden van „God, de drijfkracht van het nationale leven“) dan lezen we:

„Wij eischen van onze leden de overtuiging, dat er verheven ordeningen bestaan boven de materie. Wij staan op den grondslag der bovennatuurlijke ordeningen.“

Maar uit deze heidensche geloofsformuleering kan niemand een rechte lijn trekken die uitkomt op wat een Christen verstaat onder de Souvereiniteit Gods.

Wantrouwen? Neen, zegt de schrijver:

Wát is er nu wáár, brochure IV of V?

Want beide formuleeringen kán men niet naast elkaar handhaven.

In brochure III, die toch uitgangspunt was van brochure V, — immers is de laatste de concretisering er van — schreef men, geheel in den geest van Darwins evolutie-theorie:

„Door het denken is de mensch bestemd om zijn diepheid tot menschelekheid op te heffen. De bestemming van den mensch is: redelijk te zijn, wat neerkomt op redelijk denken en op (daardoor mogelijk gemaakt) redelijk handelen, wat hetzelfde is als zedelijk handelen; zijn bestemming is zich te ontwikkelen tot geestelijk leven.“

Geestelijk leeft de mensch eerst in zijn waarheid en dit doet hij door, al naar den aard van zijn persoonlijke aanleg, deel te nemen aan het streven der samenleving in den vorm van een behoorlijken staat in stand te houden, en door deel te nemen aan het eigenlijke cultuurleven, d.i. aan kunst, godsdienst, wetenschap of wijsbegeerte.“

Wie deze hier en daar onzinnige denkbeelden op zich laat inwerken, staat verstomd over de „handigheid“, om vanaf 't standpunt van een zuiveren Hegeliaan, die door eigen kracht zich ontwikkelt tot geestelijk leven, een „rechte“ richtlijn te trekken, die uitkomt bij de belijdenis van de Souvereiniteit Gods.

Even later:

Zoolang men de andere brochures laat bestaan, zal de eene de andere tegenspreken.

Op diverse punten.

Maar vooral op dit punt van het geloof in God.

De brochures I en II spreken niet van God.

De naam Gods is er zelfs niet in te vinden.

Brochure III levert een zuiver Heidensche Staatsleer en geeft slechts één keer, en dan nog in een noot onder aan blz. 10 den naam Gods te lezen.

Bij brochure IV begint de draai.

En V is dan heel vroom in haar bewoordingen.

De richtlijnen zijn niet bepaald recht. En ons vertrouwen in de N. S. B. wordt er nog minder op dan 't reeds was!

Dit draaien van I, II, III naar IV en V heeft men bij de N. S. B. wel gevoeld.

Maar men verklaart dit door een citaat aan te halen van Dr Colijn, die terecht in „Saevis tranquillibus in Undis“ schrijft, dat de toepassing der Schriftuurlijke beginselen zich wijzigt in overeenstemming met den door God zelf in het leven geroepen gewijzigden volkstoestand en met de behoeften van onzen tijd. (Colijn, p. 48.)

Maar met dit citaat kán Mussert zich niet dekken! Want Dr Colijn heeft 't oog op in den loop der tijden veranderlijke toepassing van onveranderlijke en onveranderde beginselen!

Maar Mussert geeft in brochure V geen nieuwe toepassing, naar de eischen van de gewijzigde tijdsomstandigheden van onveranderde en onveranderlijke beginselen!

Verre van daar!

Ten eerste is 't vermetele bluff, om een citaat van Colijn, waarin van in den loop der eeuwen veranderde toepassing van beginselen gesproken wordt, toe te passen op een beweging, die haar beginselen verdraait na een tijdperk van drie jaren!

Dat is niet wat Dr Colijn op 't oog heeft.

Dat is de huik naar den wind hangen.

Ten tweede is dat dus politieke slimmigheid en toepassing van het spreekwoord, dat men meer vliegen vangt met stroop dan met de zure azijn.

De zure, wansmakende beginselen van de derde brochure maakten de Christenen in Nederland „kop-schuw“.

Handig zet men nu brochure V in elkaar, — een gewezen Calvinist moet zich o.i. daarvoor hebben geleend — en nu loopt men met de strooppot en roept de Christenen op, „hun hooge taak“ te beseffen en te volvoeren in dienst der N. S. B.

Men lette vooral hierop:

Of is het geen bedrog, als men zegt, dat de vijfde brochure concretiseert wat in III staat, terwijl ze op vele punten precies het omgekeerde brengt van wat de derde leerde?

Is het geen bedrog als men zich voordoet als heel Christelijk, en termen gebruikt, die men aan de Christelijke levensbeschouwing ontleent en onder-tusschen daarin een beteekenis legt, die ze nooit hadden.

Als men spreekt van „God“, verstaat men onder dien naam niet den God des Bijbels, maar den „god“ van Hegel.

Als men spreekt van volksinvloed, bedoelt men daarmee niet den gewonen invloed van het volk op de regeering des lands, maar een soort poppenspel als in Duitsland en Italië, waar Rijksdag en Kamer van Volksvertegenwoordiging niets te zeggen hebben.

En men speelt zijn valsche spel.

Wie op dat „concretiseeren“ let, haalt zijn schouders op over de valsche manoeuvre van het „vervallen-verklaren“ van brochure III.

Zesde hoogleeraar.

Terwijl ik dit schrijf, is nog niet bekend, wat de generale synode zal doen ten aanzien van den zesden hoogleeraar te Kampen. De curatoren hebben — gelijk thans publiek is meegedeeld — in meerderheid zich in beginsel daarvoor uitgesproken; en de minderheid sprak dit niet tegen. In „De Reformatie“ heb ik over deze aangelegenheid nog niet gehandeld; een voornemen daartoe heb ik ook niet. Waar evenwel de zaak algemeene belangstelling heeft, moge ik hier een oriënteerend artikel van Dr K. v. Anken in „Deiftsche Kb.“ doorgeven:

Met dankbaarheid zal men gelezen hebben, dat de aangewezen verzorgers van de Theol. School over den nieuwen leerstoel een voorstel aan de Generale Synode zullen aanbieden. Wat dus spontaan uit den boezem der Kerken opkwam en bijkens de bij Prof. Schilder ingekomen giften voor dit doel bij menigeen groote sympathie vond werd zoodoende in de rechte bedding geleid. Het gevaar, dat anders toch zou dreigen, dat dit punt een liefhebberij-kwestie zou worden van enkelingen, is daarmede gekeerd.

De theologische School is de school der Kerken en de Kerken in Synode vergaderd, daarbij voor-geleucht door Curatoren en Hoogleeraren zullen te beslissen hebben, wat gedaan moet worden om voor-ziening te treffen in de onderhavige kwestie.

De beweging voor den 6en hoogleeraar vindt haar aanleiding in het feit van de afschaffing van het lectoraat. Men wete, dat tot het moment, dat Dr Esser zijn 70e levensjaar voleindde, aan dezen het onderwijs in de Griekse taal en letterkunde alsmede in de Latijnsche taal en letterkunde was opgedragen. Bij het afscheid heeft prof. Greijdanus, die zich tegen de afschaffing tot het laatste toe heeft verzet, zijn spijt over dit curatorenbesluit kenbaar gemaakt en tegelijk de gedachte geuit, dat naar zijn meening de School het meest gediend zou zijn met niet slechts een lector maar een hoogleeraar voor die vakken. De groote noodzakelijkheid voor de a.a. dienaren des Woords om na het gymnasium dieper en verder ingeleid te worden in de „classieken“, wilde hij er mee uitspreken.

Ongetwijfeld heeft de Hooggeleerde ook zelf niet kunnen vermoeden, dat zijn opmerking een antwoord zou vinden als sindsdien gegeven is. Maar dat het hem zal hebben verblijd staat vast. Ondertusschen is het fonds, waarvoor prof. Schilder het adres is, aangegroeid tot f 13.040,90. Ongetwijfeld een bewijs, dat deze actie in onze kringen groote sympathie vindt.

Alleen het is te hopen, dat niet slechts sympathie maar het belang van de opleiding onzer dienaren hier tot beslissingen mag leiden.

Het lijkt mij toe, dat in verband met de vraagpunten, die beden en in de toekomst aan de orde komen, de toerusting voor onze a.s. predikanten zoo goed mogelijk moet zijn. En als curatoren met de huidige situatie voor oogen aan de Synode voorstellen terug te keeren op hun schreden, zal ongetwijfeld de „meeste“ vergadering der Kerken dat verzoek inwilligen.

Dat de curatoren Kaajan en Meijster zich openlijk ten gunste van deze beweging uitspreken, geeft goeden grond tot de conclusie, dat het nog onbekende voorstel in de richting gaat door prof. Greijdanus be-geerd.

Na de beslissing van de Synode kan dan de spontane actie, die tot hertoe uiting vond in de naar prof. Schilder gezonden giften, overgaan in een meer georganiseerde actie, die de wegen zal vinden, waarlangs de benodigde gelden zullen worden gevonden. Dan is het een zaak van de Kerken zelf.

En zoo behoort het.

Moge God de komende Synode leiden om ook in deze aangelegenheid een eenparige beslissing te nemen.

Jan kennen.

Ik knip uit „De School met den Bijbel“:

Een gezelschap geleerde heren zit bijeen. Daar stelt er een de vraag: Wat moet ge kennen, om aan Jan Latijn te leren? Natuurlijk zeggen allen: Latijn. Allen, op één na. Daar steekt een Amerikaan zijn neus in de lucht en roept: Dan moet ge Jan kennen!

K. S.

Generale Synode der Gereformeerde Kerken.

De derde zitting.

Zendingzaken.

De Generale Synode der Geref. Kerken heeft in haar Vrijdag te Amsterdam gehouden derde zitting na eenige discussie besloten voor den arbeid van Dr E. Verwiebe, die in dienst der Rijnsche zending werkt en wiens werk ernstig belemmerd wordt, een bedrag van duizend gulden uit te trekken. Een zelfde bedrag trok de Synode uit als jaarlijkse toelage voor de exploitatie van het Geref. Zendingstijdschrift „De Macedoniër“, waarvan het voortbestaan door de ongunst der tijden in gevaar is gekomen. Aan het Chr. Javaansch Boekenfonds, het z.g. Drukfonds, zal de Synode als haar daartoe een gemotiveerd verzoek bereikt, na inzage van de boeken en beschieden over de jaren 1932-1935, eveneens een toelage schenken.

Het voorstel om de Java-Soembafilm over te nemen van het desbetreffende comité en onder te brengen bij het Zendingsbureau der Geref. Kerken, dat te Den Haag is gevestigd, werd op verschillende gronden be-streden door de hoogleeraren Prof. Dr J. Waterink, Prof. Dr G. Ch. Aalders, beiden van de Vrije Univer-siteit en Prof. G. M. den Hartogh van de Theol. School te Kampen en bij de leden Dr D. Hoek van Enkhuizen en Dr J. Douma van Arnhem en de ouderlingen J. P. Weerstra van Witmarsum en R. Zuidema van Goea. Na verdediging door den zendingdeputaat, Dr W. Breukelaar van Santpoort, verworpen.

De A. Scheele van Kapelle-Biezelinge bracht rapport uit over het Zendingblad der Geref. Kerken en den Zendingskalender. Beide uitgaven hebben over de af-gelopen 3 jaar een winst opgeleverd resp. van ruim f 98.000.— en ruim f 10.000.—.

Ingewilligd werd het verzoek van den kerkeraad van Middelburg in samenwerking met deputaten voor de zending van de samenwerkende provincies Zeeland, Noord-Brabant en Limburg, om voor de medische zen-ding te Magelang steun te mogen ontvangen. Het sub-sidie zal worden verhoogd tot een maximum van f 7.000.—.

Ook willigde de Synode in het verzoek van deputaten voor de Soembazending vanwege de Geref. Kerken van Groningen, Drenthe, Overijssel en de Graafschap Bentheim en Oostfriesland om steun te mogen ontvangen voor den Schooldienst op het zendingveld tot een maxi-mum van f 4.000.— per jaar.

De Kerken in Ned.-Indië.

Namens deputaten voor de verzorging van de ver-atrooide Gereformeerden in Ned. Indië bracht Dr W. G. Harrenstein van Santpoort verslag uit. In Ned. Indië zijn momenteel elf Geref. Kerken, die 2.287 belijdende, 88 inwonende en 190 volwassen doopleden tellen, met totaal 2096 kinderen. Totaal 4661 leden. Deze leden brengen voor de instandhouding van het kerkelijk leven een bedrag bijeen van ongeveer f 100.000.— per jaar en voor de diaconie, de evangelisatie en de zending on-geveer f 50.000.—. 8 kerken ontvangen van deputaten steun. De Geref. Kerken in Ned. Indië hebben een eigen Kerkblad, een eigen Jaarboek, een eigen preekenserie en een eigen evangelisatieblad, terwijl zij een actief aan-deel nemen aan de uitzending van radio-kerkdiensten. Er zijn 12 predikanten. Bandoeng alleen heeft 2 predi-kanten. In Soerabaja is aan een tweeden predikant groote behoefte. Het college van deputaten leed een verlies door den dood van den heer A. W. F. Idenburg. Gehoord het rapport, dat ouderling G. M. A. Laaroes van Bandoeng over het rapport van Dr Harrenstein uitbracht, besloot de Synode deputaten onder dankzeg-ging voor hun arbeid te dechargeeren, opnieuw depu-taten te benoemen en de kerken uit te noodigen op een gewonen Zondag in het jaar voor dit werk een volle collecte te houden. Aan de te benoemen deputaten zal ook wederom de zorg over West-Indië opgedragen worden.

Een breede discussie werd gevoerd over het verzoek van de Part. Synode van Overijssel, dat de Generale Synode zou uitspreken bij welke kerk belijdende en doopleden behooren gerekend, die in militairen dienst zijn, alsook die leden die gedurende langere tijd ver-toeven op een andere plaats dan waar zij Zondags zijn. T.a.v. het eerste besloot de Synode aan deputaten voor de geestelijke verzorging der militairen te ver-zoeken een uniforme regeling te willen ontwerpen voor

het kerkelijk weede betre worden op h burgerlijk de behooren.

Ingevolge Noord-Brabant evangelisatie kerken een k

Naar aank van Ulrum, e scheiding var samen in Ul de Synode ui behoort.

Aan het v en advies is gericht onde emtrek van l voldoen.

Namens de voor de bevoe bracht Dr W. Deputaten

gaan en tot d het verzoek g wege de punte enheid mocht aien vonden met nieuwe v de discussie o Dr K. Schilder Dr K. Dijkve van Amsterdam die over het

De Synode be benoemen, v en en het ge de Generale S correspondenti

De voorzitte den dank der vertolkte de d at op de ge Nadat oude naar grenakw voorzitter de Dr K. Dijk

De praezes, de zitting op g as gevierden sich bijkens H als niet schaa

Heeren een va vrouwe in de en zegen des en telegram v waarna de ve en het Wilhe

Een telegram Dr D. P. Koo ad der Synode at ridder in d Ook verzond wensch aan de arbeiders in v school te Djok adering komt

Bij de ingek Synode-leden f Dr W. H. v. Generale Synod uch zullen uit en, die tegenw genade, de plu en Christus, d de genadeverbe de erkenning va bediend en de venschen dat

aar voor dat i un advies aan it voorstel zal De voorzit Dr A. G. Ho School te Kam

plaats inatem tischriften, als

Hierna brach ds secretaris v lag uit over de Aan dit versl der vorderde, an dit colleg

boekstra, groot atorium biedt en dubbeltaal a emeraal-zitting Het verslag B Prof. Dr A. G. eraren Prof. I

Schilder. Ook maakt he er curatoren. D nas, ontviel an schouten, thans en ernstige zie

en Dr G. Dicme R. J. de Groot t e Beeststerzwaag et 10 jaar met

men. Dr K. D. residiaat en he het bereiken va etar noer, nu an de School c

et slechts sympathie de opleiding lessen mag leiden id met de vraagpun- aan de orde komen, anten zoo goed moge- set de huidige situa- stellen terug te kee- twijfeld de „moeste“ bek inwilligen.

deuster zich openlijk tspraken, geeft goe- het nog onbekende prof. Greijdanus be-

kan dan de spon- g vond in de naar- vergaan in een meer le wegen zal vinden, ailen worden gevoo- e Kerken zelf.

leiden om ook in- arige beslissing te

Jan kennen,

Bijbel? dit bijeen. Daar stelt ennen, om aan Jan allen: Latijn. Allen, rikaan zijn neus in fan kennen!

K. S.

neerde Kerken.

endingszaken. erken heeft in haar de zitting na enige van Dr. E. Verwiebe, r arbeid in wiens bedrag van duizend irag trok de Synode exploitatie van het edonier", waarvan ler tijden in gevaar ch Boekenfonds, het haar daartoe een age van de boeken 1935, eveneens een

film over te nemen der te brengen bij erken, dat te Den illende gronden be- Dr J. Waterink, n de Vrije Univer- in de Theol. School oek van Enkhuisen 2 ouderlingen J. P. Zuidema van Goea sdeputaat, Da W. n.

nge bracht rapport el. Kerken en dan ebben over de af- rd resp. van ruim

den kerkeraad van deputaten voor de rovincies Zeeland, e de medische zon- utvangen. Het sub- n maximum van

zoek van deputaten Geref. Kerken van Graafschap Bent- mogen ontvangen aveld tot een mati-

Ned.-Indië. eging van de ver- e bracht Dr W. G. uit. In Ned. Indië le 2287 belijdende, opleden tellen, met leden. Deze leden het kerkelijk leven 00.000.— per jaar en de zending an- gen van deputaten e hebben een eigen eken preekenserie zij een actief an- radio-kerkdiensten. een heeft 2 predi- tweeden predikant eputaten leed een t. W. F. Idenburg. J. M. A. Laernors n Dr. Harronstela n onder dankzeg- n, opnieuw depu- e noodigen op een lit werk een volle nen deputaten zal Indië opgedragen

over het verzoek dat de Generale erk belijdende en militair dienst langeren tijd ver- vaar zij Zondags de aan deputaten militair te ver- n ontwerpen voor

et kerkelijk domicilie der militairen, terwijl wat het weede betreft de kerken nogmaals zullen gewezen worden op het feit, dat ieder tot de kerk waar hij zijn burgerlijk domicilie heeft, gerekend moet worden te behooren.

Ingevolge een verzoek van de Part. Synode van Noord-Brabant en Limburg besloot de Synode voor het evangelisatiewerk in deze provincies opnieuw bij de kerken een krachtige aanbeveling te doen hooren.

Naar aanleiding van een klacht van den kerkeraad van Ulrum, dat het comité tot herdenking van de Af- scheiding van 1834 niet heeft voldaan aan zijn voor- namen in Ulrum een gedenksteen te plaatsen, sprak de Synode uit dat deze zaak niet tot hare competentie behoort.

Aan het verzoek van de Part. Synode van Zeeland om advies inzake het werk, dat de kerk van Voere verricht onder de verstrooide Gereformeerden in den omtrek van Londen, meende de Synode niet te moeten voldoen.

De eenheidsprogingen.

Namens deputaten, benoemd door de vorige Synode voor de bevordering van de eenheid der Geref. belijders, bracht Dr W. H. den Hartogh van Huizum rapport uit.

Deputaten hebben een publiek getuigenis doen uit- spreken en tot de Generale Synode der Chr. Geref. Kerk het verzoek gericht om een broederlijke samenspreking over de punten die verdeelen, opdat men zoo tot meerdere eenheid mocht geraken, wat deze Synode afwees. Deputaten vonden in hun ervaringen geen aanleiding om met nieuwe voorstellen bij de Synode te komen. Aan de discussie over deze zaak namen deel de leden Prof. Dr K. Schilder van Kampen, Dr H. Kaajan van Utrecht, Dr K. Dijk van Den Haag, Prof. Dr F. W. Grosheide van Amsterdam en Dr W. W. Meijnen van Dordrecht, die over het rapport van deputaten verslag uitbrachten. De Synode besloot voor deze zaak opnieuw deputaten te benoemen, wier opdracht nader zal worden omschre- ven en het getuigenis van deputaten alsmede de met de Generale Synode der Chr. Geref. Kerk gewisselde correspondentie in de acta af te drukken.

De voorzitter, Dr J. L. Schouten, bracht deputaten den dank der Synode voor hun nauwgezeten arbeid en vertolkte de droefheid der vergadering, dat geen resul- taat op de gedane pogingen werd verkregen.

Nadat ouderling C. Zwaan van Mechelen over een jaar grenskwesties had gerapporteerd, verdaagde de voorzitter de zitting tot a.s. Dinsdagmorgen.

Dr K. Dijk sloot de eerste zittingsweek met gebed.

De vierde zitting.

De praeses, Dr J. L. Schouten, opende Dinsdag de zitting op gebruikelijke wijze en herinnerde aan den 40sten gevierden verjaardag van H. M. de Koningin, die zich blijkens Haar optreden in de wereld Haar belide- nis niet schaaft. Ook Zij heeft met den Heer der Heeren een vast verbond gemaakt. Spr. bad de Land- vrouwe in deze moeilijke tijden met Haar Regeering en zegen des Heeren toe. De Synode verzond hierna een telegram van gelukwensch aan H. M. de Koningin, waarna de vergadering staande het 1e en 6e couplet van het Wilhelmus zong.

Een telegram van gelukwensch verzond zij ook aan Dr D. P. Koopmans te Beeststerzwaag, die vele jaren lid der Synode was en 29 Augustus j.l. werd benoemd tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Ook verzond de Synode een telegram van geluk- wensch aan de Afzonderlijke vergadering van Zending- arbeiders in verband met het feit, dat de Opleidings- school te Djokja 30 jaar bestaat. De algemeene ver- gadering komt 2 September bijeen.

Bij de ingekomen stukken was een voorstel van de Synode-leden Dr A. D. R. Polman te Bolward en Dr W. H. v. d. Vegt te Goes, bedoelende dat de Generale Synode een of twee commissies benoeme, die zich zullen uitspreken over de theologische vraagstuk- ken, die tegenwoordig in geding zijn, n.l. de algemeene leade, de pluriformiteit der kerk, de twee naturen van Christus, de verbonding van de kerk tot den staat, het genadeverbond (de kwestie van het zelfonderzoek), de erkenning van den H. Doop buiten de Geref. Kerken belidende en de onsterfelijkheid der ziel. De voorstellers wenschen dat de te benoemen commissie(s) een half jaar voor dat de volgende Generale Synode aanvangt, om advies aan de kerken zullen kenbaar maken. Over dit voorstel zal commissie II nader rapporteren.

De voorzitter heette ter Synode welkom, Prof. Dr A. G. Honig, em.-hoogleraar aan de Theol. School te Kampen, die nadat hij door opstaan van zijn stiptaan instemming had betuigd met de Geref. belijde- nisschriften, als prae-adviseur zitting nam.

Theologische School.

Hierna bracht Dr F. C. Meijster van Rotterdam, als secretaris van het college van Curatoren het ver- slag uit over de Theol. School te Kampen.

Aan dit verslag, waarvan de voorlezing vijf kwar- ter vorderde, ontleenen we, dat ook in den kring van dit college het verscheiden van Prof. Dr Hoekstra, groote weemoed heeft gewekt. Het Cu- ratorium biedt aan de Synode in deze vacature een dubbelat aan, waarvan de namen eerst in comité- meeraal-zitting zullen worden bekend gemaakt.

Het verslag herinnert voorts aan het aftreden van Prof. Dr A. G. Honig en de inauguratie van de hoog- leraren Prof. Dr G. M. den Hartogh en Prof. Dr K. Schilder.

Ook maakt het melding van de mutaties in den kring der curatoren. Dr P. Bos, die meer dan 25 jaar curator was, ontviel aan het curatorium door den dood; Dr J. L. Schouten, thans weer president-curator, herstelde van een ernstige ziekte, terwijl als nieuwe curatoren optra- den Dr G. Diermer te Scheemda (voor Dr P. Bos) en Dr J. J. de Groot te Woudsend, voor Dr D. P. Koopmans te Beeststerzwaag. Dr K. Dijk legde het schrijbaal neer, na 10 jaar met groote accurate te hebben waarge- nomen. Dr K. Dijk en Dr J. L. Schouten wisselden het presidiaat en het assessoraat. Dr J. J. Esser legde bij het beëindigen van den 70-jarigen leeftijd zijn ambt als lector neer, nu de vorige Synode besloot het lectoraat van de School op te heffen. Het studentental blijft de

laatste drie jaar in dalende lijn en daalde van 127 op thans 112.

De financiën der school zijn niet rooskleurig, waar- om curatoren voorstellen dat de Generale Synode zich met een afzonderlijke circulaire zal wenden tot de ker- ken tot sterking van de financiën der School. Ook vra- gen curatoren machtiging om uit te zien naar een be- kwaam en geschikt persoon als penningmeester tot e.v. vervanging van Dr A. M. Donner, wiens jaren reeds hoog geklommen zijn. Het Studiefonds steunde over de laatste drie jaar resp. 31, 33 en 28 studenten. „De Ba- zuin", het weekblad der School, blijft het zorgkind. Het afgelopen jaar leverde een nadeelig saldo op van f1483,73.

De bibliotheek werd verrijkt met een groot aantal oudere en nieuwere werken. Dr W. Nawijn gaat na 20 jaar vrouwen dienst heen als conservator der bibliotheek. Dr G. M. den Hartogh werd benoemd als hoogleeraar- bibliothecaris. Dr K. J. Cremer, em. predikant van Haarlem, is reeds geruimen tijd bezig met de systema- tische catalogisatie. Het Curatorium benoemde een commissie van toezicht op de bibliotheek, bestaande uit de heeren Dr G. Keizer te Rheden-De Steeg, Dr H. Ka- ajan te Utrecht en Dr G. M. den Hartogh te Kampen. Ook in 1936 werd wederom een Theol. Schooldag gehou- den. De gebouwen van de School verkeerden in goeden staat.

Voorts deelen curatoren mede, dat zij te rade zijn ge- gaan over de vraag of het wenschelijk was den naam der School te laten zooals deze is. Hoewel respect heb- bend voor den huidige naam, die historische betekenis in de Kerken heeft verkregen, oordeelen zij deze thans toch verouderd en stellen met meerderheid van stemmen voor den naam te veranderen in: „De Theol. Hoog- school van de Geref. Kerken in Nederland". In hun mo- tivering merken curatoren o.a. op: „Het karakter der School waarin metterdaad Hooger Onderwijs gegeven wordt in den zin der H. O.-wet, rechtvaardigt deze ver- andering en maakt haar noodzakelijk".

De financiële toestand van het Hospitium is zorgelijk. Daarom leggen curatoren de belangen daarvan der Sy- node voor.

Deputaten voor de Zending zijn opnieuw met Curato- ren in overleg getreden inzake het z.g. Zendingsprofe- sooraat. De besprekingen duren nog voort en deze zaak heeft de volle aandacht van het Curatorium.

Gezien het voorstel van het college van hoogleraren in betrekking tot de benoeming van een zeeden hoogle- raar hebben curatoren met meerderheid van stemmen besloten een eigen voorstel in te dienen, luidende: „Het college van curatoren enz., in beginsel het voorstel der hoogleraren tot het benoemen van een zeeden hoogle- raar aanvaardend, van oordeel echter dat in de gegeven tijdsomstandigheden thans nog niet tot een benoeming kan worden overgegaan, besluit aan de Generale Synode voor te stellen tijdelijk een lector aan te stellen en dezen op te dragen het onderwijs in de klassieke talen en in het Patristisch Latijn. Een minderheid in het Curato- rium stelt voor: „Gezien de tijdsomstandigheden durven wij aan de Generale Synode niet te adviseeren over te gaan tot de benoeming van een zeeden hoogleeraar, doch wij zijn van oordeel, dat in elk geval het lectoraat tijdelijk dient te worden hersteld".

Over dit verslag bracht Dr G. K. Schoep van Den Haag-Oost namens commissie II verslag uit.

De commissie stelde voor op de verschillende voor- stellen van het curatorium in te gaan, met dien ver- stande, dat bij instelling van een tijdelijk lectoraat de te benoemen lector van jaar tot jaar opnieuw zal wor- den benoemd. Wat de verandering van naam betreft, stelde de commissie voor uit te spreken, dat dit in geen enkel opzicht prejudicieert op de kwestie van het jus promovendi aan de Theol. School. Ook wenschte de commissie de naamverandering pas van kracht te doen zijn als curatoren hebben nagegaan in hoeverre maatregelen noodig zijn ter voorkoming van financiële schade in verband met e.v. testamentaire beschikkingen en op de volgende Synode daarvan bevestigend rapport hebben uitgebracht. Ook wil de commissie aan Curato- ren opdracht geven de mogelijkheid te onderzoeken, om door een regeling van omslag over de kerken de inkomsten der Theol. School nader te verzekeren, ter- wijl zij voorts aan de Synode voorstelde voortaan depu- taten-curatoren afzonderlijk van hun beheer te dechar- geeren na overlegging van een accountantsrapport.

Al deze voorstellen werden aangenomen. De zaak van het lectoraat werd alleen nog even aan de commis- sie gereserveerd.

De voorzitter herinnerde er vervolgens aan hoe het vandaag 40 jaar geleden was, dat de Generale Synode van Middelburg (1896) het zendingsrapport aannam. Daarin zijn richtlijnen gegeven, die de Geref. Zending tot grooten bloei hebben gebracht. Dr W. Breukelaar, een van de zendingsdeputaten sinds 1896, haalde terzake eenige historische herinneringen op, waarna de morgenzitting werd gesloten.

Dinsdagmiddag vergaderde de Synode in comité- generaal over enkele Theol. Schoolzaken.

De vijfde zitting.

Hierin deelde de voorzitter mede, dat de Synode in geheime zitting tot hoogleeraar had benoemd in de vacature van wijlen Prof. Dr T. Hoekstra, Dr K. Dijk te Den Haag, die met Dr G. C. Berksouwer te Water- graafmeer op het tweetal stond. De praeses wenschte den nieuwbenoemde het licht van den Heiligen Geest toe en hoopte, dat hij een beslissing nemen zou, die de Theol. School ten goede zou komen en hem in eigen hart vrede geven zal. Dr K. Dijk kreeg op zijn verzoek een week bedentijd.

De nieuwe hoogleeraar, wie op de vorige Generale Synode van Middelburg (1933) eveneens ernstig in aan- merking kwam voor een professoraat te Kampen, is de tweede predikant van de kerk van Den Haag-West, die tot hoogleeraar geroepen wordt (Dr D. H. Th. Vollen- hoven werd in 1926 eveneens tot hoogleeraar in de wijs- begeerte benoemd aan de Vrije Universiteit) en een van de meest vooraanstaande figuren in het Geref. kerkelijk leven.

Dr Klaas Dijk werd 23 Juni 1885 te Wolvega geboren. Hij bezocht het Geref. Gymnasium te Kampen en werd in 1905 student aan de Vrije Universiteit. In Oct. 1909

werd hij candidaat om 23 Juni 1912 door Prof. Dr H. H. Kuyper bij de Geref. Kerk van Rijswijk (Z.-H.) in het predikambt te worden bevestigd, na 31 Mei tevoren onder Prof. Kuyper te zijn gepromoveerd tot doctor in de theologie op een dissertatie getiteld: „De strijd over het Infra- en Supra-lapsarisme in de Geref. Kerken in Nederland".

Als nieuw lid voor de Graafschap Bentheim en Oost- friesland nam zitting Dr L. Mensink van Nordhorn, als secundus voor Dr E. Kolthoff te Veldhausen en als prae-adviseur voor de zaken van de Jodenzending Dr J. J. Miedema te Groningen.

Prof. Dr S. Greijdanus rapporteerde over de steunverleening aan Hongaarsche studenten. De Synode voteerde opnieuw voor 3 jaar vier studiebeurzen tot een totaalbedrag van f2700.— per jaar. Aan de kerken zal terzake een halve collecte worden gevraagd.

Dr L. v. Loon van Scherpenzeel bracht het rapport uit namens deputaten voor de correspondentie met de Hooge Overheid. Aan den kring van deputaten ontviel door den dood Staatsraad A. W. F. Idenburg. Hij werd opgevolgd door Mr S. Baron van Heemstra, Com- missaris der Koningin in Gelderland. Het aantal bij de Regeering ingeschreven kerken vermeerderte met 12. Bij de begrafenis van wijlen H. M. de Koningin-Moeder en Z. K. H. Prins Hendrik deden deputaten zich ver- tegenwoordigen. Het rapport werd door de Synode goedgekeurd en deputaten van hun beheer gedechar- geerd.

Een schrijven van Dr A. Groenewegen, em.-predikant te Charlois, strekkende tot opheffing van de Theol. School, werd niet ontvankelijk verklaard, als zijnde in strijd met het in 1892 tot stand gekomen Beding.

Naar aanleiding van een voorstel van de Part. Sy- node van Friesland-Noord, in betrekking tot het be- noemen van Curatoren voor de Theol. School, waarover onderling J. v. d. Waals van Nijkerk rapporteerde, sprak de Synode uit, dat Curatoren deputaten zijn, die door haar worden benoemd op voordracht van de onderscheiden Part. Synoden, zulks nadat daarover het woord hadden gevoerd de leden Dr W. A. v. Es van Leeuwarden, Dr J. L. Schouten van Amsterdam, Prof. Dr G. Ch. Aalders van Hilversum, en Prof. Dr J. Ridderbos van Kampen. Het curatorium zal zich nader bezinnen op de vraag of de huidige inter- pretatie van art. 3 van het desbetreffend reglement de juiste is.

De zesde hoogleeraar.

Zeer uitvoerig heeft de Synode zich vervolgens bezig gehouden met de kwestie van de benoeming van een zeeden hoogleeraar aan de Theol. School te Kampen. De commissie stelde voor, dat „de Synode zich over deze zaak niet uitspreke voor en aler door curatoren volgens art. 9 van het reglement voor de theologische opleiding aan de Theol. School een gemotiveerd voorstel ter benoeming van een zeeden hoogleeraar zal zijn inge- diend. Dit voorstel werd geamendeerd door Prof. Dr K. Schilder, die voorstelde: „De Generale Synode enz. spreekt uit in deze aangelegenheid geen beslissing te nemen voor en aler door Curatoren volgens art. 9 van het reglement een gemotiveerd voorstel ter benoe- ming van een zeeden hoogleeraar zal zijn ingediend en draagt aan het Curatorium op deze aangelegenheid bij de e.v. Generale Synode aanhangig te maken, door een prae-advies terzake."

De leden Dr Meijnen, Dr Schouten en Prof. den Hartogh dienden allen een eigen voor- stel in. Sommige leden bestreden het amendement- Schilder (o.a. Dr W. A. v. Es), anderen verdedigden het (o.a. Prof. Dr S. Greijdanus). De Synode besloot al deze voorstellen te zenden naar een commissie, die daarover in de zitting van Donderdagmiddag prae- advies zou uitbrengen en die te doen bestaan uit de voorstellers, den rapporteur, Dr G. K. Schoep en den assessor, Prof. Dr K. Dijk.

Het rapport inzake de geestelijke verzorging van de Zuiderzeewerkers, waarover onderling J. Manni van Rotterdam rapporteerde, werd aangenomen.

Ouderling M. A. D. H. Schalekamp van Wasse- naar rapporteerde over een drietal voorstellen, resp. van de Part. Synode van Groningen, van de classis Amers-foort en van het Centraal Comité voor Evangelisatie, uitgaande van de Geref. Kerken in burgerlijk Rotter- dam, allen strekkend tot het ter hand nemen van de geestelijke verzorging van de Geref. schippers, e.g. de verzorging te leiden in kerkelijke banen. Na discussie over deze zaken, sprak de Synode uit voor deze zaak deputaten te zullen benoemen, welke hun be- moeningen ook zullen uitbreiden tot alle corporaties, die zich met het werk onder de schippers bezig houden (o.a. de Geref. Kerk van Duisburg-Ruhrort).

Ouderling Manni rapporteerde ook over een schrij- ven van den heer J. Boll te Amerongen, drie andere leden der Geref. Kerk aldaar, 5 uit Haarlem, 1 uit Rotterdam en 1 uit Santpoort, die van oordeel waren, dat de predikantstracemeten te hoog zijn, dat die van de hoogleraren eveneens voor vermindering in aan- merking komen en dat meerdere predikanten en profes- soren cumuleeren. De Synode sprak uit, dat het niet op haar weg ligt, zich over honoraria uit te laten en dat adressanten zich met hun eventuele klachten en be- zwaren tot hun plaatselijke kerkeraaden wenden moeten.

Prof. Dr H. H. Kuyper van Bloemendaal bracht rapport uit namens deputaten, die een onderzoek zou- den instellen naar de positie van losgemaakte predi- kanten, zulks naar aanleiding van een verzoek van de classis Den Haag op de vorige Synode gedaan. Depu- taten zijn van oordeel, dat men geen regelingen moet maken voor dingen, die uitzonderingen zijn en dat elk geval op zichzelf moet bezien worden. Nimmer heeft het in de bedoeling gelegen voor losgemaakte predikan- ten een duurzame positie te scheppen. De Synoden van Groningen (1899) en Utrecht (1905) deden terzake uit- spraken, die voldoende richtlijnen bieden. Deputaten maakten vervolgens terzake nog enkele algemeene op- merkingen en adviseerden de kerkelijke vergaderingen, om hier steeds de grootste voorzichtigheid te betrach- ten. Dr K. Dijk van Den Haag constateerde aan de hand daarvan, dat dus losmaking nimmer voor het leven geschiedt. De Synode vereenigde zich met de con-

clusie van deputaten door de rapporterende commissie overgenomen.

Dr A. D. R. Polman van Bolsward bracht rapport uit over een schrijven van de Part. Synode van Zuid-Holland-Zuid in betrekking tot de samenvoeging van de kerken in Zuid- en Noord-Amerika en rapporteerde voorts over een schrijven van de Synode van de Geref. Kerk in Zuid-Afrika in betrekking tot de Christenvervolgung in Rusland. De Synode vereenigde zich met de voorgestelde conclusies.

Prof. Dr S. Greijdanus van Kampen rapporteerde over een voorstel van den kerkeraad van Bergen op Zoom, dat de Synode zich zal uitspreken ten gunste van het volgen van den gang van het kerkelijk jaar in de prediking. Zij oordeelde echter, dat dit niet op haar weg lag en wees het verzoek af.

De A. Pos van Djokja rapporteerde over den Ned. Zendingeraad, welke zaak nog niet tot een einde kon worden gebracht.

De D. Hoek van Enkhuizen rapporteerde over een voorstel van de Part. Synode van Gelderland in betrekking tot de geestelijke verzorging van de emigranten naar Zuid-Afrika. De Synode vereenigde zich met de conclusies.

Op voorstel van een aantal Synode-leden besloot de Synode de notulen niet meer in elke zitting te lezen, maar die gedrukt aan de leden uit te reiken.

Om 5 uur verdaagde de praesides de zitting tot Donderdagmiddag 2 uur.

Donderdagmorgen hield de Synode zitting in comité-generaal.

De zesde zitting.

Donderdag hield de Synode haar zesde zitting. Na eenige bespreking werd het rapport in betrekking tot den Ned. Zendingeraad goedgekeurd. De Synode sprak zich uit voor bestendiging van het bestaande contact.

Voorts benoemde de Synode de zendingsdeputaten Dr W. Breukelaar, em. predikant te Santpoort en Dr D. Pol te Rijsoord, voor de behartiging van de loopende Zendingzaken.

De voorzitter deelde mede, dat de commissie die was benoemd uit de verschillende leden die in betrekking tot de benoeming van een zesden hoogleeraar een voorstel hadden ingediend, te weten de heeren Dr W. A. v. Es, Prof. Dr G. M. den Hartogh, Dr H. Meijering, Dr W. W. Meijnen, Prof. Dr K. Schilder en Dr J. L. Schouten, aangevuld met den rapporteur, Dr G. K. Schoep en den assessor, Dr K. Dijk, tot een gemeenschappelijke conclusie gekomen was, die aldus luidde: „De Generale Synode, met belangstelling kennis genomen hebbende van de uitpraak van de hoogleeraren der Theol. School inzake de wenschelijkheid van de benoeming van een zesden hoogleeraar en van de voorstellen van het Curatorium in zijn meerderheid en van zijn minderheid;

niet in het bezit gesteld van een uiteenzetting van de bovengenoemde wenschelijkheid, zooals die ook door het Curatorium (in zijn meerderheid) is uitgesproken; draagt het Curatorium op deze uiteenzetting met nadere voorstellen bij de e.v. Generale Synode in te dienen, en overeenkomstig zijn eenparig voorstel de tijdelijke benoeming van een lector in het Latijn en in het Grieksch zoo spoedig mogelijk te doen geschieden”.

De Synode vereenigde zich zonder discussie met deze conclusie.

Aan de orde kwam nu het rapport van deputaten voor den arbeid der Jodenzending, waarvoor de miss. predikanten van de Geref. Kerken van deze zending, de Geref. Predikanten Dr Jac. v. Nes Czn. te Den Haag, Dr C. Kapteijn te Amsterdam en Dr R. Bakker te Rotterdam, als praeadviseurs zitting namen na door den voorzitter te zijn verwelkomd.

Over het rapport bracht Dr A. Scheele van Kapelle-

Biezelinge verslag uit. Na discussie over deze zaak aanvaardde de Synode op voorstel van de commissie de conclusies van deputaten. De praesides richtte een woord van bemoeiding tot de miss. predikanten bij hun vaak zoo moeilijken arbeid.

Namens Deputaten voor den Evangelisatiearbeid in België bracht Dr P. v. Dijk van Zaandam rapport uit, over welk rapport ouderling J. Weerstra van Witmarsum rapporteerde. De Synode vereenigde zich met de conclusies, besloot het aantal deputaten terug te brengen van 5 op 4 nu er een vacature is en verzocht deputaten zich te beraden over de vraag of het mogelijk is den Evangelisatiearbeid op te dragen aan de geïnstitueerde Geref. Kerken in België.

De uitbreiding van Eenige Gezangen.

Dr N. Duursema van Nieuw-Amsterdam rapporteerde hierna over de ingekomen 108 bezwaarschriften tegen de uitbreiding van den bundel „Eenige Gezangen”. Tal van deze bezwaarschriften bestonden in een gedrukt uniform stuk door grooter of kleiner getal leden der Geref. Kerken geteekend. Ze waren onderteekend door 3153 leden van 66 verschillende kerken. Daarnaast waren er 24 schriftelijke bezwaarschriften, geteekend door 196 belijdende leden. 2 brieven waren ingekomen die instemming met de uitbreiding betuigden. Op tal van gronden bestreed de commissie de gevoelens der bezwaarde leden en concludeerde, dat de Synode niet op haar vorige beslissing terugkomen moet. De commissie stelde voor, dat het rapport in de acta zal opgenomen worden, opdat de adressanten zich tot hun kerkeraad wendend kunnen om er inzage van te nemen, wijl het niet mogelijk werd geacht allen een schrijven te zenden.

Prof. Greijdanus bestreed het uitvoerig en vroeg de Synode op haar beslissing te willen terugkomen. Prof Dr K. Schilder stelde voor een conclusie te formuleeren, waarin allen zich zouden kunnen vinden, zulks met het oog op de verwarring, die door deze zaak bij eenvoudigen in den lande wordt gesticht, terwijl Dr Dijk voorstelde geen verdere discussie meer over deze zaak te voeren. Dit laatste voorstel werd aangenomen met 42 stemmen vóór en enkele tegen.

De Synode nam hierna de conclusies met zeer groote meerderheid aan, na daarin nog enkele redactiewijzigingen te hebben aangebracht, nadat de rapporteur, Dr N. Duursema, de sprekers had beantwoord en de conclusies nader had verdedigd.

Dr K. Dijk ging voor in gebed, waarna de voorzitter de zitting verdaagde tot Vrijdagmorgen 9 uur.

Het lag in het voornemen 's middags zitting te houden in comité-generaal.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Drielst te:

Tzum: Cand. C. v. d. Boom, hulppred. te Pierstijl, Cand. F. Colenbrander, hulppred te Huizum en Cand. A. A. v. d. Hoorn te Amersfoort.

Beroepen te:

Tzum: Cand. F. Colenbrander te Huizum.

Benoemd tot Hulpprediker te:

Batavia: Cand. M. v. d. Bosch te Harderwijk.

Candidaten in de theologie.

De heer K. Dronkert, theol. cand. te Ermelo, heeft de benoeming tot hulpprediker bij de Geref. Kerk van Naaldwijk aangenomen. Hij blijft in de gelegenheid des Zondags de kerken te dienen en een e.v. beroep terstond in overweging te nemen. Zijn adres is nu: Kleine Woerdlaan 51 te Naaldwijk.

— Candidaat J. Lafaber, Jozefstraat 98, Gouda, na voortaan gedurende de eerste week van iedere maand werkzaam zijn in de evangelisatie, uitgaande van de Geref. Kerk van 's-Gravendeel en Strijen. Gedurende die eerste week is het adres van cand. Lafaber telkens: Dr N. J. A. van Es te Strijen. De heer Lafaber blijft in de gelegenheid de kerken des Zondags te dienen.

„GEREF. KERKEN IN HERSTELD VERBAND”.

Afscheid van:

Oudemirdum: E. C. B. Kok. Tekst: Rom. 15:13.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Aangenomen naar:

Sassenheim: Cand. I. de Bruyne te Zwolle.

Bedankt voor:

Boskoop: C. Smits te Sliedrecht.
Bunschoten, Nieuwpoort en Noordeloos: Cand. I. de Bruyne te Zwolle.
Urk: L. S. den Boer te Arnhem.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Intrede te:

Benthuizen: Cand. A. van Stuyvenberg. Tekst: Gal. 6:1.

NERDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Bergum (toez.): G. J. J. Rensink te Harkstede.
Berkhout (toez.): M. W. J. van Linschooten, em.-pred. te Paramaribo.
Gameren (Gld.): A. G. Oosterhuis te Daarle.
Genemuiden (toez.): J. D. Kleijne te Ooltgensplaat.
Groot-Ammers: P. de Looze te IJsselmuiden.
Harlingen: Th. E. v. d. Burg te Oosternieland.
Hierden (toez.): L. Blok te Brandwijk.
Stavenisse: J. G. R. Langhout te Den Bommel.
Westerhaar: Cand. P. J. Maclean, hulppred. te Driebergen.
Wijngaarden: Cand. J. F. N. Harreveld te Den Haag.

Aangenomen naar:

Dussen: Cand. J. C. Hooykaas te Wassenaar.
Nigtevecht (toez.): Cand. J. Swijnenburg te Zeist.
Opwierda: G. Jansma te Makkum.
Velp: H. C. Valetton te Maastricht.
Vollenhove (toez.): H. G. Groenewoud te Balk.

Bedankt voor:

Aalsum en Wetzels: Cand. J. Swijnenburg te Zeist.
Dordrecht: J. H. Mulder te Rotterdam-Charlois.
Loosduinen: J. Loos te Oudega (W.).
Middelhamnis: K. v. d. Pol te Boven-Hardinxveld.

Intrede te:

Rauwerd: Cand. G. W. B. A. Thoden van Velzen. Tekst: Matth. 7:24.
Vriezenveen: J. J. Poldervaart. Tekst: Jes. 66:2b.
Wageningen: G. C. H. Bos. Tekst: Openb. 1:5 en 6.
Wijnjetep: Cand. E. Dijkhuis. Tekst: Psalm 24:1.

Afscheid van:

Bergen op Zoom: C. B. Burger. Tekst: Marc. 4:25-29.

Zij die zich thans op ons blad abonneren, ontvangen de tot 1 October a.s. verschijnende nummers gratis.

Heden verscheen:

DREIGENDE DEFORMATIE

door
Prof. Dr V. HEPP

I. DIAGNOSE

Nu „de verwarring in het belijdenisleven der Geref. Kerken van maand tot maand toeneemt”, zooals Prof. Hepp schrijft, wil de auteur in een vijftal brochures een poging doen het dogmatische kluwen te ontwarren. In deze brochures worden alle ingrijpende actuele kwesties, die de belijdenis raken, behandeld. De dreigende gevaren, zooals Prof. Hepp die ziet, worden hier aangewezen. Na in deze eerste brochure de diagnose te hebben gesteld, zullen in de volgende deze onderwerpen worden behandeld:

II. Het voortbestaan van de ziel en: De vereeniging van de belijdenissen van Christus.
III. De algemeene genade.
IV. Het kerkbegrip en wat daarmee samenhangt. V. Het objectivisme.

Prijs der broch. afzonderl. 90 cent. Bij intekening op de complete reeks van 5 brochures à 75 cent.

In elken boekhandel
J. H. KOK N.V. - KAMPEN

**UITERST
BILLIJK
PRUIZEN**

**OOSTERBAAN & LE COINTRE
GOES**

DE DUITSE SCHOOL NA DE OORLOG

door **J. LENS**

met een slothoofdstuk van **S. STEMERDING**

De in „De School met den Bijbel” verschenen artikelen over dit onderwerp zijn hierin gebundeld. Ze geven een goed inzicht in het schoolleven onder het nieuwe Duitsche bewind.

De brochure telt 80 blz. en is verkrijgbaar voor 60 cent bij den boekhandel en bij de uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Chr. Muziektijdschrift „De Harp”

met maandelijksche Muziekbijlage

f 1.50 per jaar

onder redactie van F. PIJLMAN

Neemt proef met een abonnement en U zult algeheele voldoening smaken.

Adm.-Adres: 1e Helmersstraat 94 - Amsterdam (W.)

MYSTIEK EN MYSTICISME

DOOR

DS W. F. G. VAN HELSDINGEN

TWEEDE ONBEWIJZIGDE DRUK

Prijs f 0.30 — bij minstens 10 Ex. f 0.25 per Ex.

Met een warme aanbeveling van Prof. H. H. KUYPER, Dr VAN ORIEKEN, Herv. Pred. en Dr JANSSEN, Chr. Ger. Pred.

Prof. HONIG in De Bazuin: Deze 51 blz. waarschuwen tegen zeer schadelijke en veel voorkomende misvattingen en wijzen den rechten weg. Onze God zegene dit liefdevol getuigenis!

Dr. VAN DER MEIDEN in Luctor et Emergo: Gaarne willen wij deze brochure ter lezing aanbevelen. De lezing zij tot leerling!

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en na storting op postrekening No. 36000 bij de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Een advertentie in „DE REFORMATIE” wordt door duizenden gelezen. Wilt U daaraan denken ingeval U publiciteit zoekt?

Uitgaven van
**OOSTERBAAN & LE COINTRE
GOES**

DE BIJBELSE GESCHIEDENIS

naverteld voor jongens en meisjes

door

H. J. VAN WIJLEN

1. GIDEON Prijs f 0.40

2. DE OPWEKKING VAN LAZARUS Prijs f 0.40

3. a. DE WIJZEN UIT HET OOSTEN Prijs f 0.40

b. SIMON BIJ DE KRUISKNIEPEN IN DE ZAAL Prijs f 0.40

4. a. HANNA, DE MOEDER VAN SAMUEL Prijs f 0.40

b. DE GESCHIEDENIS VAN NAAMAN, DEN SYRIER Prijs f 0.40

c. DE GELUKENIS VAN DE MENS, DIE TWEE ZONEN HAD Prijs f 0.40

d. JEZUS EN DE SAMARITAANSE VROUW Prijs f 0.40

5. DE DAG VAN 's-HEEREN STANDING Prijs f 0.40

Verkrijgbaar in den Boekhandel of na overschrijving van den bedrag op postrek. No. 36000 bij de Uitgevers

HILVERSUM

Rookt U een fijne Sigarette? Of preferiert U een pijp?

Dan kunt U terecht bij de

SIGAREN MAGAZIJN

„THE OLDSMOKE”

KERKSTRAAT 8 - HILVERSUM

Maar hetzelde bezield tot „de”

internationaal ding, dat wij

de concrete sit

nog nader —

farizeïstische

Nederlandsch

Quichotterie,

windmolens,

trekken tusse

bewapeningsp

schen despoo

van den rom